СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „СТОЯН ЗАИМОВ“
5802 град Плевен, ж.к. „Сторгозия“; канцелария: 064/678611; e-mail: st.zaimov@zaimov-pl.com
www.zaimov-pl.com

УТВЪРЖДАВАМ
АННИ КЛИМЕНТОВА ПЕТКОВА
Директор на СУ „Стоян Заимов“ – гр. Плевен

ПРОГРАМА

ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ/ НАСИЛИЕ И ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО И УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА
И

ПЛАН
ЗА РАБОТАТА НА КООРДИНАЦИОННИЯ СЪВЕТ

в СУ „Стоян Заимов“ - Плевен
през учебната 2026/2027 година

Планът за противодействие на училищния тормоз за учебната 2026/2027 година в СУ „Стоян Заимов“ - Плевен е разработен на основание „Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище“, утвърден със заповед № РД – 09 - 5906 / 28.12.2017 г. на Министъра на образованието и науката и “Механизъм за действие и алгоритъм към него в случаи на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества в училище”, утвърден със заповед № РД – 09 - 3543 / 01.11.2023 г. на Министъра на образованието и науката.

ПРОГРАМА

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ/ НАСИЛИЕ И ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО И УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА

(за сигурна образователна среда и подкрепа за личностно развитие)

(Изготвена на основание чл. 2, ал. 3 от ЗПУО и в изпълнение на Механизмите за противодействие на тормоза/насилието и употребата/разпространението на наркотични вещества)

I. Управленска структура, принципи и планиране

А. Основни цели и принципи

Политиката има за цел да очертае рамките на единен механизъм за превенция и интервенция и да бъде неизменна част от цялостната политика за подкрепа за личностно развитие и изграждане на позитивен организационен климат. Основните принципи включват: нулева толерантност към всички форми на насилие; прилагане на цялостен институционален подход; системност и регулярност на действията; партньорство с родителите; и непрекъсната оценка на ефективността.

Б. Координационен съвет

1. **Създаване:** Създава се Координационен съвет за планиране, проследяване и координиране на усилията. Съветът се ръководи от заместник-директор и/или друг педагогически специалист и включва училищен психолог/педагогически съветник, учители, деца и родители.
2. **Оценка на ситуацията:** В началото на всяка учебна година съветът извършва оценка и анализ на актуалната ситуация, включваща: нивото на информираност, видовете и формите на насилие/тормоз, както и актуалната ситуация по отношение на употребата/разпространението на наркотични вещества. Могат да се използват въпросници, дискусии и фокус групи.
3. **Годишен план:** Съветът изготвя Годишен план за превенция и интервенция.

II. Превантивни дейности (Интегриран подход)

Превенцията се осъществява на **равнище институция** и **равнище група/клас**.

Направление	Дейности на ниво Институция (Общ за Н/Т, Наркотици и Кибер)	Дейности на ниво Клас
Нормативна и Структурна Превенция	**Актуализиране на Етичен кодекс** на училищната общност. **Създаване на единни училищни правила**. **Повишаване квалификацията** на педагогическия персонал за справяне с насилието/тормоза и с проблемите с наркотичните вещества.	Класните ръководители и учениците създават правила за поведение на класа.
Информираност и Капацитет	**Запознаване на общността** с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза. **Информиране** за вредите от употребата на наркотични вещества и последствията, включително опасността от **дизайнерските дроги**.	Провеждане на обучителни дейности (дискусии, ролеви игри, решаване на казуси) за формиране на нагласи и социални умения – ненасилствено общуване, емпатия, толерантност.
Кибер/Онлайн Превенция	**Информиране на общността** (включително родители) за **кибер насилието** и **кибер тормоза** и за наличните ресурси в общността (Национален център за безопасен интернет).	Въвеждане на теми, свързани с етиката на взаимоотношенията и границите на другия. Дискусии относно правата, ценностите, и как да се съобщава за случаи на насилие и тормоз.
Специфична Превенция (Възрастово-базирана)		За Начален етап: Фокус върху разпознаване на проблема и търсене на подкрепа от възрастен. Настройките за сигурност на профилите да бъдат под 18 години.

		За Прогимназиален етап: Създаване на среда на доверие. Родителите/учителите да проявяват интерес към онлайн живота им, но да се въздържат от прибързани коментари.
		За гимназиален етап: Изграждане на отношения на доверие, тъй като това е възрастта, когато често се случва първият досег с наркотични вещества, и те са по-склонни да се доверят на авторитетен възрастен от училището.

III. Дейности по интервенция (Реакция)
Процедурите трябва да осигуряват последователни действия и мерки за спиране и разрешаване на възникналата ситуация.

А. Интервенция при Насилие и Тормоз (Н/Т)

Училището прилага тристепенна класификация на случаите, като **всеки служител е длъжен незабавно да уведоми директора** при установяване на случай.

1. **Първо ниво (Нарушаване на правилата):**
   ◦ **Действие:** Предприемат се от класния ръководител или учител заедно с родител.
   ◦ **Метод:** Осъществява се **педагогическа работа**, включително консултации и **подход за възстановяване на щетата**. Фокусът е върху разбирането на последиците и поемането на отговорност.
   ◦ **Документиране: Не се регистрира** в Дневника със случаи, тъй като това е първа проява и не се тълкува като тормоз.
2. **Второ ниво (Повтаряне на нарушенията / Тормоз):**
   ◦ **Действие:** Учител/класен ръководител, психолог/педагогически съветник, представител на Координационния съвет и задължително родител.
   ◦ **Процедура:** Координационният съвет прави **оценка на риска**. Директорът подава **сигнал до ОЗД и/или полиция по преценка**. Инициира се работа по случай.
   ◦ **Документиране: Ситуацията се регистрира** в Дневника със случаи.
3. **Трето ниво (Системна злоупотреба/Опасност за живота и здравето):**
   ◦ **Действие: Незабавно уведомяване на ОЗД и/или органите на полицията**. Действията се предприемат от директора, Координационния съвет, със задължителното участие на родител и компетентни власти.
   ◦ **Процедура:** Интензивна работа по случай, включваща изготвяне на план за действие и синхронизиране на дейностите с външни служби (Координационен механизъм за дете в риск).
   ◦ **Документиране: Ситуацията се описва** в Дневника със случаи.

Б. Интервенция при Употреба/Разпространение на Наркотични Вещества

1. **Уведомяване:** Педагогическият или непедагогическият персонал **незабавно уведомява директора**.
2. **Сигнализиране:** Директорът **сигнализира здравните служби** и служител на **МВР/Полиция**.
3. **Екип за подкрепа:** Директорът създава **мултидисциплинарен екип** (включващ представител на ОЗД, РУП, РУО, ОбСНВ).
4. **Подкрепа:** Изготвя се **план за подкрепа** на засегнатия ученик. Осигурява се психологическа подкрепа, консултации със специалисти и участие в програми за рехабилитация.

В. Интервенция при Кибертормоз и Кибернасилие

Кибернасилието и кибертормозът се третират като форми на насилие/тормоз и могат да бъдат както от Първо, Второ, така и от Трето ниво.

1. **Прекратяване и Докладване:** Препоръчва се потърпевшият да **прекрати комуникацията**, да **блокира профила** на насилника и да **докладва** неприятното съдържание.

2. **Запазване на доказателства: Задължително трябва да се запазят доказателствата** (чрез скрийншотове или изтегляне на съдържанието).
3. **Консултация:** При нужда, може да се търси консултация от **Националния център за безопасен интернет** на телефон **124 123**.
4. **Уведомяване и Работа:** При установен кибертормоз, класният ръководител/психологът уведомява училището и семействата. Може да се организира среща между родителите с подкрепата на училището и/или разговор с целия клас.

IV. Работа с родителите и външни институции

А. Партньорство с родителите
1. **Информиране:** Родителите се информират за цялостната училищна политика, механизма за насилие/тормоз и за **Указанията за действие** при установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества.
2. **При инциденти:** Във всички случаи на насилие/тормоз или употреба/разпространение на наркотици, родителите на участващите деца се **уведомяват**.
3. **Подкрепа:** Родителите се информират за наличните **ресурси и програми за подкрепа** в общността.
4. **Несъдействие:** При отказ от съдействие от страна на родителите или саботиране на действията, случаят се обсъжда от **Координационния съвет**.

Б. Сигнализиране и взаимодействие с външни служби
1. **Задължение за сигнализиране:** Всяко лице (включително служител на училището), на което стане известно за дете, нуждаещо се от закрила или преживяло насилие/тормоз, **е длъжно незабавно да уведоми** Дирекция „Социално подпомагане“ (ОЗД) или МВР.
2. **Координационен механизъм:** При случаи от Второ и Трето ниво на насилие/тормоз, както и при наркотични вещества, се прилага **Координационният механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца в риск**. Мултидисциплинарният екип (ОЗД, РУП, РУО, ОбСНВ) изготвя съвместен план за действие.
3. **Анонимни сигнали:** Училищното ръководство трябва да осигури възможности за **анонимно съобщаване** от учениците на информация за употреба или разпространение на наркотици (напр. анонимни кутии, онлайн формуляри).

V. Допълнителни необходими нормативни документи

1. **Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО):** Залегнал е като основа за разработване на цялостната политика.
2. **Закон за закрила на детето (ЗЗД) и Правилникът за неговото прилагане (ППЗЗД):** Дефинират насилието и установяват задължението за незабавно сигнализиране на органите по закрила.
3. **Наредба за приобщаващото образование:** Регламентира подкрепата за личностно развитие на децата, включително при насилие.
4. **Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие:** Регламентира взаимодействието с ОЗД и Полиция при кризисна интервенция.
5. **Указания за действие при работа в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в училищата и прилежащата им територия.**

ПЛАН

ЗА РАБОТАТА НА КООРДИНАЦИОННИЯ СЪВЕТ

Планът се изпълнява в синхрон с: Механизъм за противодействие на тормоза и насилието, Механизъм за действие при установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества, ЗПУО (чл. 2, ал. 3), ЗЗД (чл. 7), Координационен механизъм за дете в риск, и Указания за действие при работа с наркотични вещества.

Цели на плана:

1. Реализиране на системни усилия за възпитаване на социални умения и нагласи, които не допускат насилие и употреба на наркотични вещества във взаимоотношенията, и осигуряване на ефективна намеса при възникнали инциденти.
2. Разработване, прилагане и надграждане на цялостен училищен подход за превенция и реакция при случаи на тормоз и/или употреба на психоактивни вещества, чрез координирани, последователни и устойчиви действия от страна на училищната общност, с цел изграждане на сигурна, подкрепяща и приобщаваща среда за всички ученици.

Задачи:

1. **Планиране, организиране и реализиране на превантивни дейности** за намаляване на риска от училищен тормоз, агресия и употреба на психоактивни вещества сред учениците.
2. **Изграждане на ефективна система за ранно идентифициране и интервенция** при случаи на тормоз, рисково поведение и/или употреба на ПАВ чрез прилагане на защитна мрежа от училищни и външни специалисти.
3. **Повишаване на информираността и чувствителността на ученици, учители и родители** по темите за тормоза, психичното здраве и вредите от наркотични вещества чрез обучения, дискусии и интерактивни дейности.
4. **Насърчаване на партньорство и активно взаимодействие** между училището, родителите, институции и организации с цел ефективна превенция и подкрепа при случаи на насилие и зависимости.
5. **Проследяване, анализ и оценка на ефективността** на предприетите мерки и дейности, с оглед подобряване на училищната политика за безопасна и здравословна среда.
6. **Предприемане на адекватни мерки при установяване на рисково поведение.**

Д Е Й Н О С Т И:

I. Превенция

Дейности по разработване и прилагане на превантивни мерки за предотвратяване на тормоза в училище

№	Дейност	Срок	Отговорни	Индикатори за успех
Равнище Институция				
1	Запознаване на педагогическия и непедагогическия персонал с измеренията на тормоза и Механизмите	октомври 2026	Координационен съвет	Проведен инструктаж, списък на запознатите служители
2	Запознаване на ученици и родители с Механизма и видовете тормоз	Първа седмица на октомври	Класни ръководители	Проведени родителски срещи
3	Извършване на оценка на тормоза в училището (анкети, наблюдения)	Втора седмица на октомври	Психолог и класни ръководители	Анализ на данни от анкети, констатирани рискови зони
4	Анализ и обобщение на резултатите от оценката	Октомври и юни	Психолог	Документ с анализ и препоръки
5	Представяне на анализа пред педагогическия колектив	Ноември и юни	Председател на съвета, психолог	Протоколи от заседания, включени мерки в Плана
6	Създаване на единни правила за реакция при тормоз – визуализирани като блок схема	Ноември	Координационен съвет	Изработена и поставена схема на таблата
7	Въвеждане на Регистър на случаите на тормоз	До 30.09.2026 г.	Психолог	Създаден и поддържан електронен/хартиен регистър
8	Повишаване на квалификацията на персонала за справяне с тормоз	м.ноември - м.юни	Директор и Координационен съвет	Участия в обучения, удостоверения

№	Дейност	Срок	Отговорни	Индикатори за успех
9	Подобряване на системата от дежурства в „рискови“ зони	през учебната година	Координационен съвет, дежурни учители	Изготвен график, отчет за ефективност
10	Дейности в клас (дискусии, ролеви игри, тематични часове)	през учебната година	Класни ръководители	Списък с проведени дейности в клас, снимки, презентации
11	**Създаване на възможности за анонимни сигнали** за употреба или разпространение на наркотици (напр. анонимни кутии, онлайн формуляри)	през учебната година	Психолог и класни ръководители	брой предотвратени случаи
12	Методическа помощ за класните ръководители по темата „Тормоз в училище“	през учебната година	Координационен съвет	Проведени консултации/обучения, обратна връзка
13	Поддържане на връзка с родителите относно противодействието на тормоза	през учебната година	Класни ръководители	Документирани срещи и телефонни разговори
14	**Анализ и оценка на риска** от продължаване на насилието/тормоза на база вписаните случаи в Дневника	Текущо, но не по-рядко от веднъж на тримесечие	Координационен съвет	Проведени срещи на съвета, протоколи
15	Провеждане на тематични срещи с родители	през учебната година	Психолог	Присъствени списъци
16	Информиране за наличните ресурси и услуги в общността	през учебната година	Координационен съвет	Актуален списък с партньори и програми, насочени ученици
17	Изготвяне на годишен отчетен доклад на съвета до директора	Първа седмица на юли	Председател на съвета	Представен писмен доклад с резултати и предложени
Равнище Клас				
1	**Ценности, Права и Отговорности** (Общо Н/Т и Наркотици) Дискусии за правата на децата и отговорностите, които произтичат от тях; Етика на взаимоотношенията.	през учебната година (Час на класа, учебен час)	Психолог и учители	Проведени консултации/срещи, обратна връзка
2	Работа за формиране на социални умения: **емпатия, толерантност, ненасилствено общуване**. Отработване на агресията чрез говорене и осмисляне	през учебната година (Час на класа, учебен час)	Психолог и учители	Проведени консултации/срещи, обратна връзка
3	**Дискусии:** Разпознаване на кибертормоза/кибернасилието (обидни снимки, кражба на профил, разпространение на слухове). Какво да се прави: **Прекратяване, Блокиране, Докладване и Запазване на доказателства**	през учебната година (Час на класа, учебен час)	Психолог и учители	Проведени консултации/срещи, обратна връзка
4	Провеждане на **уроци, дискусии и семинари** за вредите от употребата и **опасността от дизайнерските дроги**.	през учебната година (Час на класа, учебен час)	Психолог и учители	Проведени консултации/срещи, обратна връзка

II. Интервенция

Действия и мерки за спиране и разрешаване на възникнали вече ситуации на тормоз и употреба на ПАВ

1. Незабавна проверка на сигнала.
2. Разговори с всички страни – пострадал, извършител, свидетели.
3. Установяване на ниво на инцидента според Механизма (ниско, средно, високо).
4. Съставяне на план за действие и въздействие.
5. Включване на родителите.
6. Съобщаване до съответните институции (ако е необходимо): МКБППМН, Полиция, ДАЗД и др.

№	Дейност	Срок	Отговорни	Индикатори за успех
1	Системно поддържане на регистъра със случаите на тормоз в училището	през учебната година	Психолог	Всички инциденти са вписани, с актуални данни за всяка стъпка от процеса
2	Извършване на оценка на риска въз основа на записаните случаи; разработване на вътрешни процедури за работа по тях	през учебната година	Координационен съвет	Създадени и приложени писмени процедури; регулярна оценка на риска (на тримесечие)
3	Индивидуална работа с ученици по случаи, анализирани от съвета; координация с училищния психолог	през учебната година	Психолог	Разработени индивидуални планове, документация за проведени срещи и резултати
4	Насочване на случаи към външни служби (ОЗД, полиция) при сериозни инциденти	през учебната година	Директор, Координационен съвет	Издадени писма/сигнали; водене на проследяваща документация
5	Интервенция на ниво клас – съвместна работа между класен ръководител, психолог и ученици при повтарящи се случаи	през учебната година	Класни ръководители, психолог	Проведени класови срещи; документирани обсъждания и последващи мерки

Процедури и Реакция

1. Документиране и Регистър

Дейност	*Описание*	*Срок*	*Отговорник*
Водене на Дневник със случаи	**Записват се само** ситуации от **Второ** и **Трето** ниво на насилие и тормоз.	Текущо, при възникване	Психолог или Член на Координационен съвет
Анализ на регистрираните случаи	КС извършва анализ и оценка на риска, предлага мерки и становище за индивидуална работа по случай.	Регулярно	Координационен съвет

2. Реакция при Насилие и Тормоз (Н/Т)

Ниво	*Интервенция*	*Сигнализиране/Взаимодействие*
Първо ниво (Нарушаване на правилата)	**Незабавно прекратяване** на ситуацията. **Педагогическа работа** (индивидуална или групова) от класния ръководител/учителя. Прилагане на **Подход за възстановяване на щетата** (материална или морална).	Уведомяване на родител от класния ръководител/учителя.
Второ ниво (Тормоз/Повтаряне)	**Прекратяване**. Класен ръководител/Учител **съобщава на КС**. **Оценка на риска** от КС. Иницииране на работа по случай.	Задължително участие на **родител** и уведомяване на **директора**. По преценка на директора се подава сигнал до **ОЗД и/или Полиция**.

Ниво	*Интервенция*	*Сигнализиране/Взаимодействие*
Трето ниво (Системно/Опасност за живота)	**Незабавно уведомяване на директора**. **Кризисна интервенция** (от психолог, при нужда от външни специалисти).	**НЕЗАБАВНО** уведомяване на **ОЗД и/или органите на полицията**. Прилагане на **Координационния механизъм**.

3. Реакция при Употреба/Разпространение на Наркотични Вещества

Дейност	*Процедура*	*Отговорник*
Уведомяване и Сигнализиране	Всеки служител **незабавно уведомява директора**. Директорът **сигнализира здравните служби** и служител на **МВР/Полиция** (напр. 112).	Педагогически/непедагогически персонал, Директор
Създаване на Екип и План	Създава се **мултидисциплинарен екип** (ОЗД, РУП, РУО, ОбСНВ). Изготвя се **план за подкрепа** на засегнатия ученик.	Директор, Мултидисциплинарен екип
Подкрепа	Осигуряване на **психологическа подкрепа** и насочване към консултации със специалисти/програми за рехабилитация.	Училищен психолог/Пед. съветник, ОбСНВ

4. Работа с родителите

Дейност	*Изискване*	*Отговорник*
Информиране на родителите	Запознаване на родителите с цялостната училищна политика и с **Указанията за действие** при наркотични вещества.	Директор, Класни ръководители
Уведомяване при инциденти	Във всички случаи на Н/Т и наркотици, родителите на участващите деца **се уведомяват**.	Учител/Класен ръководител, Директор
Несъдействие	При отказ на родител от съдействие, случаят се обсъжда от **КС**.	Координационен съвет

III. Ресурси и Подкрепа

Ресурс	*Контакт*	*Цел*
Национална телефонна линия за деца	**116 111** (24/7, безплатна)	Консултиране, информиране и помощ, включително за професионалисти.
Национален център за безопасен интернет	**124 123** (Консултативна линия, 10:00-16:00 ч.)	Консултации при кибернасилие и кибертормоз (анонимни).
Спешни повиквания	**112**	При ситуация, застрашаваща живота и здравето.
Местни структури	ОЗД, ОбСНВ, ПИЦ, Комплекси за социални услуги	Насочване на детето и родителите към програми и услуги в общността.